

Lubosz_2

Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Kwilcz	
Miejscowość	Lubosz	KW_LU

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	09.10.2013	Miejsce wykonania	dom informatora
Czas trwania	1 h 44 min	Forma i wielkość	Plik audio 9,6 MB
Przeprowadzający	P.B.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
KW_LU_003	M	ok 50 lat	Prezes Stowarzyszenia Ziemi Luboskiej	

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	<p>Podział od krzyżówki na Chudobczyce to PGR, Pegerowscy a Luboscy.</p> <p>Lubosz, właścicielem był Bart za czasów wojennych, ale wcześniej to chyba rodzina Nałęczów i on miał 3 synów: Lubosza, Niemierza i Mościeja. Dlatego jest Lubosz, Niemierzewo i Mościejewo.</p>
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	<p>Niemiecki cmentarz na którym pochowana jest rodzina Bartów, w parku.</p> <p>Przed Daleszynkiem powstał młody zagajnik, same świerki i każdy mówił, że jak chcesz iść na maślaki to w Daleszyński Chujki (o choinki chodzi!)</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	<p>Jezioro Luboszek, Zdrojek-źródełko, z którego już w czasie wojny drewnianymi rynienkami była doprowadzana do pałacu Bartów woda.</p>
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	<p>Jest górka przy pałacu, którą się nazywało Lodownia, z tej Lodowni do pałacu było połączenie, a z pałacu do kościoła. A Lodownia dlatego, że był tam kiedyś składowany lód, jak były potrzebne całe tafle.</p>
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Luboszczoki.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Nie słyszałem.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>Za czasów PGR-ów była tradycja, że o 17 szło się po mleko. Wszyscy się spotykali w kolejce, dla starszych osób to była ulubiona część dnia.</p> <p>Na cmentarzu poniemieckim za dzieciaka zawsze było w nocy widać, że coś tam się błyska. Długo nie wiedzieliśmy co to może być, myśleliśmy, że ktoś tam chodzi po tym cmentarzu,</p>

	<p>długo się nikt nie odważył, aż kiedyś się uszykowaliśmy z kijami i poszliśmy. Przy wejściu na cmentarz zobaczyliśmy, że na największym krzyżu Bartów, była czarna świecąca tablica i należy jak świecił księżyc to odbijało się od tablicy.</p> <p>Pod kościołem jest piwnica, jest maleńkie okienko, ale wejścia nie. Raz jak na 10 lat było wielkie sprzątanie, to znaleziono pod ławkami wejście i są trumny, na pewno leży tam kobieta bo ciało jest zasuszone, 6 trumien dziecięcych i 2 dorosłe. Ale tylko ciało tej kobiety tak się zachowało. Ale nie wiadomo czyje to. Nie chcieli tego nagłaśniać bo przez zabytki byłoby dużo zachodu z tym.</p> <p>Na obrazie w kościele jest srebrne wotum, na którym jakby odbity jest baranek i data 1840 albo 1860 i tak jak słyszałem to w tych latach był jakiś pomór, zaraza i zwierzęta padały.</p>
--	--

Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne

1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	Organizujemy jako stowarzyszenie imprezę andrzejkową. Na wszystko trzeba mieć pieniądze. Kiedyś bułka, kiełbasa grzana i była impreza, teraz wszystko trzeba opłacić. O integrację bardzo ciężko, ludzie są podzieleni.
2.	św. Marcina/11 listopada	U nas nie, to w Poznaniu tylko.
3.	Adwent	To nic szczególnego nie ma. Dzieci z tymi latarenkami do kościoła na roraty tylko chodzą.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Każdy w domu.
5.	Wigilia	Pasterka jest o 22, następna msza o 24. a kiedyś to się czekało do północy, się wychodziło na wieś to gwiazdory chodziły. Chodziło się do zwierząt z opłatkiem, rolnicy którzy mają gospodarstwo to myślę, że dalej to robią. Zostawia się jedno miejsce wolne i sianko pod obrus to jeszcze taka tradycja.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Każdy w domu, kolędy się śpiewa, rodzina odwiedza.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Lajkoniki chodzili kiedyś, grali po domach, każdy im się dał napić. Mieli takiego konika z przodu. Ale to dawno. Kiedyś furtki wystawiali, teraz to jak się jakimś chłopcom przypomni to też wystawiają, ale to różnie. Kiedyś nawet drabiniaste wozy tu na oborę wystawiali.

8.	Trzech Króli	Kto religijny to do kościoła pójdzie. Na drzwiach się pisze poświęconą kredą.
9.	Kolędnicy	Kiedyś przed pasterką chłopcy brali harmoszkę i chodzili, grali i każdy im coś wrzucił do kapelusza. Ale to dawno, jeszcze do szkoły chodziłem. Panie z Caritasu organizują grupy dzieci, przebierają się i chodzą z kolędą po domach i zawsze trochę pieniążków zbiorą.
10.	MB Gromniczej	Funkcjonuje. Gromnica to od komunii zostaje. W razie burzy też się zapala.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	To już każdy we własnym zakresie, czy jakąś prywatkę się robi, czy w świetlicy większy bal czy dla dzieciaków jakiś balik z przebraniami.
12.	Topienie Marzanny	Szkoły robią taką tradycję, za dzieciaka też to było.
13.	Środa Popielcowa	Jak ktoś nie uczestniczy to popiół się bierze w książeczkę. To są tradycje nas, ludzi wierzących, wyuczone jeśli się praktykuje.
14.	Śródpoście	Nie znam.
15.	Niedziela Palmowa	Przed kościołem panie z Caritasu mają przygotowane bażki. Ksiądz potem robi dla dzieci konkurs na najładniejszą palmę.
16.	Triduum Paschalne	W Wielki Piątek droga krzyżowa przez całą wieś. Nie jest to tak jak kiedyś, że o 6 rano jest ta długa msza. Teraz jest w sobotę wieczorem, w niedzielę jest msza o 11. wieczorem w sobotę zgazzone światła, ksiądz wychodzi tyłem, pali ciernie i wchodzi z paschałem zapalonym.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Święcenie koszyczka, chleb, baranek z masła, szynka, kielbaska, wino czasem jakieś, sól. Pali się skorupki jak zostaną z jajek. Nie ma rezurekcji rano, tylko msza o 11.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Lanie wodą.
19.	Zielone Świątki	Pod rolników typowo, typowe święto rolnicze.
20.	Boże Ciało	Na Boże Ciało się ścina tatarak i rzuca na drogę oraz plecione są girlandy z liści dębowych ze wstążkami, przez całą wieś te girlandy. 4 ołtarze.

21.	św. Jana	Wodę się święci. Przy kościele czasem jest taki mini festyn, ale to zależy czy ksiądz zrobi.
22.	MB Zielnej	Panie zbierają kwiaty, kłosa zbóż i to ładnie wstążeczką się wiąże i ksiądz święci w kościele.
23.	MB Siewnej	A to nic nie ma.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Rodzinny dzień, odwiedza się tych, których już nie ma, bliskich, sąsiadów. Msza jest w kościele o 7:30 i o 11.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	MB Fatimskiej na 13.11., procesja dookoła wsi.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	No było coś takiego, że do chrztu nie można było z dzieckiem wychodzić na dwór, ale gdzie to teraz ktoś by to respektował. Czerwone kokardki w wózkach się zawiesza.
2.	Ślub i wesele	Kiedys na oczepiny to panie z KGW z Kwilcza się przebierały i przychodziły, wesoło było. Jak jedzie wesele to przeciągają przez szosę sznurki, dzieciaki przede wszystkim, kiedys to więcej było bo teraz to tylko żeby coś pozbiierać, żadnych kwiatów dla państwa młodych. A przedtem to stolik stawiali i kwiatki i życzenia. Panny młode to podwiązkę na szczęście zakładają.
3.	Śmierć i pogrzeb	Jak tylko kościół zaczął prosperować to kostnice wybudowano. Msza jest w kościele, ciało w kostnicy i po różańcu w kostnicy trumna jest wprowadzana na katafalk do kościoła. Jak w domu i ktoś zdąży to gromnice się zapala i daje do ręki, starszym ludziom różaniec i książeczkę.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Stowarzyszenie Ziemi Luboskiej istnieje od 1997 r. propagowano by w każdej wsi powstało stowarzyszenie żeby ruszyć z odbudową wsi, aktywizacją. Przy szkole powstała siłownia zewnętrzna, boisko z szatniami. Grupka zapaleńców, obecnie 5 par. my z żoną jesteśmy najstarsi, reszta po 10-15 lat młodsza. Ale to jest środowisko, które się wywodzi ze szkoły. To nauczyciele, moja żona jako księgowa, pani dyrektor i jej mąż który pracuje w gminie.

		<p>Koło Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie zakupiło z pieniędzy unijnych wyposażenie dla kuchni w świetlicy do dyspozycji KGW.</p> <p>Chór przy szkole, pan, który jeszcze mnie uczył to ciągnie, na akordeonie gra. Innych zespołów tanecznych, śpiewaczych nie ma.</p> <p>To pan co chór prowadzi przy szkole, już emeryt, ale na akordeonie przygrywa i śpiewają.</p>
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak informacji.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Wnuczka tej pani 100-letnie to haftuje różne rzeczy, głównie sztandary.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Krzyż jak na Augustowo się jedzie, w Chudobczycach też.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródła)	Pan Pacholak miał gospodarstwo. I odkąd tylko pamiętam zawsze wskazywał na jedno miejsce, że tam jest źródło i chciał się do niego dokopać I w niedługim czasie, synowa i siostra zginęła w wypadku, syn zmarł krótko potem, wnuk się zabił i on chciał tam postawić figurkę bo mu się Matka Boska objawiła w czasie tych tragedii i po jego śmierci dzieci i wnuki postawiły mu tę figurkę.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Figura Serca Pana Jezusa i wszelkie procesje czy Boże Ciało to przy tym. Na terenie pana Nowaka jest figura i ona jak żyje zawsze była, pewnie jego ojciec postawił bo to taka religijna rodzina.
4.	Miejsca kultu religijnego	Nasz kościół ma 600 lat. W Chudobczycach jest mały kościółek.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.

6.	Lokalne odpusty	Brak informacji.
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1.	Dożynki	Nikt już nie chce robić. Gmina robiła dożynki, ale aż wstyd powiedzieć bo Lubosz nawet wieńca nie wystawił. Największa wieś w gminie. KGW zrobiło do kościoła, ale drugiego nie zrobiły, bo największy gospodarz miał ślub i nie pojechał. Wstyd. Kiedyś było łatwiej bo nie było takich organizacji i każdy chciał coś w swoją stronę uszczknąć.
2.	Dni gminy/wsi	Dni Kwilcza, początek września jeśli połączone z dożynkami, dokładnie Dni Ziemi Kwileckiej.
3.	Lokalne festyny	2-3 dniowe festyny: pierwszy dzień był zawsze organizowany pod dziećmi, które wędkowały, były zawody, ognisko z nagrodami, mecz oldboyów-Kwilcz vs Lubosz. Dzień Dziecka dla dzieci głównie.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Zabawy dla rodziców na zakończenie roku szkolnego organizowane przez szkołę, majówka organizowana przez Stowarzyszenie Ziemi Luboskiej, wycieczki dla dzieci, m.in. wyjazdowe lekcje historii.